

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára **10 kr.**

Megjelen minden **kedden és pénteken.**

Egyes szám ára **10 kr.**

Budavár bevételének 200 éves jubileuma.

Magyarország századokon ke-
 resztül védbástya volt a
 nyugati civilizációnak; míg
 a többi nemzetek háborítlan-
 nul fejlődtek tudományban,
 iparban, műveltségben. Ma-
 gyarország, Európának ez
 időben védangyala, ezalatt tetőtől talpig fegy-
 verben állott, hogy nyugat kulturájáért életét
 kockáztassa. E földön vívottak azok a csaták,
 melyek Allah s Mahomed hatalmát, mely már
 az egész világot készült meghódítani, megtörték.
 Kereszt s Félhold állottak egymással szemközt.
 A Kereszt győzött.

Budavár bevételre az a fordulópont, melytől
 fogva hanyatlak a muzulmán hatalom ereje, nap-
 ról-napra kisebb s kisebb térre szorul befolyása.
 Európa e bámulatos fegyvertényvel meg volt
 mentve. Pedig ha sikerül a töröknek a roha-
 mot, dacára az egyesült erőknek, visszaverni,
 úgy ki tudja, élnénk-e ma a béke korszakát,
 vagy ha béke lenne is, nem-e a török által
 kényszerített leláncolt nyugalom lenne az?

Dúló csaták színtere volt ez ország, föld-
 jét, melyet máshol békésen művelhettek, sok-
 szor áztatta vér; toll helyett, mellyel nyugat
 népei az idő alatt többet küzdhettek, mint mi,
 — kard volt a kézben, hogy önfentartásunkkal
 egy világraszóló missziót teljesítsünk, mely
 a világtörténelemnek irányadó faktumát képezi.

Hadakozz magyar életedért s a civilizáció-
 ért, te pedig Európa többi nemzete gazdagodj,
 művelődj lehetőleg békében! Ez volt hosszú
 időn keresztül a jelszó.

Belátták mindenünnen a veszélyt, s Buda
 ostrománál már ott látunk sok idegen sereget.

Elvégre is nagyobb csaták vívása, minők-
 ben egész Európának volt része, sokkal ke-
 vésbé veszélyes a nemzet kulturális s anyagi
 fejlődésére, mint folyton apró csatározások tü-
 zében lenni, tudván azt, hogy minden veszített
 lépés beláthatlan következményeket vonhat
 maga után.

Hogy különösen Budavár bevételénél mily
 nagy s döntő fontosságú volt az idegen csa-
 patok jelenléte, azt magyar ember sohasem ta-
 gadta; másrészt szívesen lehet megengedni azt
 is, hogy a józan németiség mindinkább levonja
 a helyes következtetéseket.

Kérkedni sohasem szép, még a legerő-
 sebbnek sem. A németiség kegyelmi tényének
 tekinteni Magyarországnak a magyarok számára
 való visszaadását — a legfenhéjzőbb kérdés.
 Ilyet a németek józan része ma már nem han-
 goztat.

A berliniek s müncheniek gorombaságaira
 pedig rá se hederítünk, annak csak valami fon-
 tosságot is tulajdonítani, rájuk nézve a legna-
 gyobb megtiszteltetés lenne. Ilyenbe pedig ne
 részesítsük őket.

Szeretjük hinni különben, hogy a budapesti
 német követ az egész józan német nemzet
 érzelmeit tolmácsolta, midőn azt mondá, hogy
 a meghívást az ünnepélyre a legnagyobb öröm-
 mel veszi s különös szerencséjének fogja tar-
 tani azon megjelenhetni.

Különben akárhogy gondolkoznak is sokan
 a németek közül, Budavár visszafoglalásának
 kétszázados évfordulója igazán nemzeti nagy
 ünnep lesz, mit a művelt világ igazságosa-
 san fog regisztrálni s tisztelettel fog felemlíteni.
 Magyarország 200 évvel ezelőtt még
 geográfiai fogalom sem volt. A török okkupálta
 területének legnagyobb részét; a magyar telje-
 sen sarokba volt szorítva. De ha el is foglalta
 vagyonát, hazáját... egyet el nem foglalhatott
 a — szívét, mert az mindig helyén volt, an-
 nak tudatát, hogy ő bir s akar is ma g y a r
 maradni s küzdeni, a nemzeti összetartozásnak,
 erélynek érzetét s államfentartó képes-
 ségét. Bármint lett is elnyomva, élt benne az

akarát, a rugékonyság s a küzdéshez szükséges
 kedv, élt benne mindenek felett hivatásának
 érzete, mely dicsőségesen megmentette életét.

A magyar nemzet hosszú ideig küzdött
 léteért s akkori missziójáért, a műveltebb nyu-
 gattól pedig igen sokban elmaradt, amit később
 csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehetett
 pótolni.

Magyarország áldozott az emberiségért,
 a kereszténységért!

Ennyit el nem ismerni, meghamisítása a
 történelemnek!

A magyar nemzet mindig hálás volt s
 lesz is azok irányában, kik valamiben segítet-
 ték; tisztelettel gondolt vissza azokra, kik őt
 nehéz munkájában támogatták. A magyar nem
 feled, őt azonban sokszor szeretnék feledni!

Azok a hős német csapatok, melyek ide
 Buda alá seregltek, mit sem vonnak le a ma-
 gyarok dicsőségéből, valamint annak elismerése
 is szükséges, hogy e jól szervezett segítség nél-
 kül, nehezen győzhetett volna le az ellenség. A
 magyar s német sereg ekkor közösen nagy
 volt, a dicsőség közös lett, a történelem sem
 hagyta egyik fél harci vitézségét sem kisebb-
 teni. A német fél fegyelmezt s szervezett ka-
 tonaság kétségkívül új erőt öntött az egészbe,
 a szakszerűen folytatott harc pedig lehetővé
 tette a győzelmet; mindez párosulva a magyar
 odaadó hazaszeretéből folyó hősiességével, az
 ostrom sikerét fényesen beigazolta.

Ennyi a történeti tény.

Ebből a tisztán és kizárólag a németiség
 diadalát feltüntetni, vakmerőség. Azt mon-
 dani, hogy a németiség adta a magyarnak visz-
 sza e hazát, lételet s e mellett a magyarnak ér-
 demeit el nem ismerni, elfogult s elkapott rö-
 vidlátás.

A magyar a török elleni küzdelmekkor
 mégis csak mindég a legfontosabb szerepet ját-
 szotta s ha segítettek is neki olykor mások,
 még is csak ő volt az, aki folyton készen ál-
 lott s életét egy percre sem szűnt meg koc-
 kára tenni.

E haza földje szenvedte azt a sok
 csapást, melyért elismerést nem, de igazságos
 ítéletet kíván.

A magyar megmutatta a századokon ke-
 resztül tartó viharokkal szemben is, a megsem-
 misülés szélén, hogy képes államot fentar-
 tani, képes azt, ha máshol nem lehet, szívében
 megőrizni, képes az összetartozás érzetének el
 nem feledésével, csodákat művelni s soha meg
 nem szűnő hazaszeretetével hivatását s tradícióit
 fényesen teljesíteni.

Az idők rázkódtatásai hány nagyobb lát-
 szólag hatalmasabb s erősebb államot sodort el
 visszajöhetlenül a föld színéről? Hány nem bírta
 ki a megpróbáltatásokat s küzdelmeket? El-
 buktak igen sokan. S mi maroknyi nép — mint
 neveznünk szeretnek — annyi szenvedéseken ke-
 resztül is diadalmaskodva, hogy jutottunk ki a
 megsemmisülés örvényéből? Hogy voltunk ké-
 pesek rabláncaink csörgése közben, még állami
 önállóságunkra gondolni. Hogy vagyunk képe-
 sek mindezek után ma is államot alkotni s így
 nehéz viszonyok között is a megillető helyet
 kivívni?

A véletlennek műve ez?

Éppen bennünket kímélt volna meg a sors
 talán pusztá szeszélyből?
 Nem!

Ez legszebb bizonyítéka annak, hogy a
 magyar államfentartó erővel bir, hogy
 életének minden fázisa úgy összenőtt a nemzeti
 különlet eszméjével, oly erősen összetartja a
 nemzeti öntudat megdönthetetlen kapcsa, hogy
 azt — hacsak valami vis acrior nem — em-
 beri erő nem fogja megsemmisíthetni soha.

A nemzetiségi agitáció hadd düljön mér-
 gében, e tény elől ki nem térhet, hadd
 nyargaljon vesszőparipáján, építse légvárát, ez-

zel a magyar nemzet méltóságát sértegetni nem
 fogja.

A Bedeusok orditozzanak, a magyar állam
 azért sziklaerős marad! A magyar miadig nem-
 zetet fog képezni.

S ez igen vigasztaló! Ha bekövetkeznek a
 jövő forrongásai, a fajok küzdelmei, melyek szá-
 zadok történelmének lapjait fogják betölteni, s
 a humanizmus kora helyett, ismét belép a kard
 uralma, akkor is meg fog állani e hon, e nem-
 zet, mint megállott eddig dicsőségesen. Buda vá-
 rának bevételre nagy nemzeti ünnep lesz; a ke-
 gyelet ténye őseink s azok iránt, kik bennün-
 ket segítettek.

Ott lesz a Király, ott lesz szívvel, lélekkel
 a nemzet is!

Baloghy Ernő.

Megyei népoktatási szemle.

Az iskolai év kezdete előtt, figyelmébe azoknak, akiket illet.

Adán a r. kath. iskolaszék közbenjárása folytán,
 a város elöljárósága és képviselőtestülete ismét újabb
 jelét adá nemzetünk helyi művelődése iránti igaz ér-
 deklődésének, midőn az iskolatermek túltömöttsége te-
 kintetéből, a tanuló ifjuság számára, egy tanyai iskolá-
 t, a városban pedig egy kisegítő osztályt felállítani
 elhatározta, melyekre a pályázat is eddig már meg-
 hirdetve van.

Dicséretére válik községünknek ebbeli intézke-
 dése. Rendelkezik majd most a róm. kath. hittelekezlet
 12, a gör. kel. vallás 4, a mózes vall. 2 osztállyal.
 Van továbbá tizedfélezer lelket számláló községünkben
 egy egyosztályú iparostanulók számára szervezett is-
 kola, egy óvoda és egy kézmunka tanítási bérlet hely-
 lysiség, egy állami m. kir. földműves iskola.

Hogy Ada mennyire van áthatva a nevelésügy
 fontosságától, e téren hazafias kötelességét mennyiben
 teljesítette, tények igazolják. Csak igen rövid körül-
 tekintés szükséges, hogy meggyőződhessünk, miként a
 mai mindennemű mozgalmas korszakban nincs eléggé
 képviselve sem nálunk, sem másutt a mi népnevelési
 és közoktatási ügyünkben ama alapos törekvés, mely
 a létező állampolitikától teljesen elvontan a társadal-
 mat, erkölcsi jövőjét igazán kívánja tökéletesíteni,
 köznépünket értelmesebbé, bennök a megelégedést ma-
 radandóbbá tenni, jogaikban, szabadságaikban mind-
 inkább biztosítani.

Bocsánatot kérek tisztelt olvasó- és érdektársaim-
 tól, hogy az adai nevelőintézetektől oly messzire men-
 tem. Ezért is engedjék el, hogy ne részletezzük e
 törekvést hosszabban, mert hisz e néhány szóban ki-
 fejezve látjuk ama legfőbb célunkat, mely első rend-
 ben előttünk lebeg, midőn a hasznos tanintézetek fel-
 állításának eszméjéhez, tisztességes fenntartásához, az
 ide vonatkozó törvények életbe léptetéséhez kívá-
 nunk hozzászólni.

Vegyük első sorban a népiskolákat, melyek a
 közép- és felső tanintézeteknek alapját képezik, mily
 csekély számban vannak ezek némely helyeken, ugy,
 hogy 120—180, sőt több kispolgár van egy levegő-
 szegény szűk tanteremben összeszűfolva.

Ahol elegendő számú népiskolákkal rendelkezik
 a község, ott meg többnyire nélkülözik a célszerű
 beosztást, azon okból, mivel az osztályok elrendezé-
 sére hivatott iskolaszék, vagy a község, avagy egye-
 temlegesen — a távolabb lakók kedvéért — a község
 külső részeire igyekeznek az iskolákat elhelyezni, ha-
 bár elvben nagyrésze az intézőknek ismeri is ebből
 származó bajt, de elég bátorsága nincs a gyakorlati
 életre káros voltát bevallani, s erejéhez mérten aka-
 dályozni.

Tehát a cél niucs elérve, ha például a 4., 5., 6-ik
 egyesített osztályban 120 gyermek van, kik mint más
 osztályokban is, csupán csak 5—6 hónapig járnak az
 iskolába. Az osztályoknak enemű b-osztása akadályozta
 a sikert; a nagy fáradtságnak áldó fénye nem fog
 átörhethni az oktatás küzdelmeinek nehéz ködképein.
 Lássuk már egyszer ezt be!

Az oktatás kívánt sikerére nézve nagy befolyás-
 sal van a tanterem elhelyezése, osztályozása, az is-
 kolák összpontosítása. Az összpontosításnak kimond-
 hatlan haszna van, ez nálunk nem egyszer indított
 meg, mely alkalommal nézeteink megvitatására keres-
 tük a találkozást. De kimondhatlan kárral is jár, ha
 a felügyelet gondos kezekre niucs bizva.

Mi a józan ész, összehasonlítva, gyakorlati igaz-
 ságok szolgálatában állunk, s minden körülmények
 közt egyedül a tanügy érdekében szólunk, mely csele-
 kedeteinkkel nem ellenkezik.

Társadalmi életünkben a legújabb kor egyik leg-
 nagyobb vívmánya az, hogy a közoktatás fontossága
 általánosán elismertett. Maga a törvényhozás adta
 e jelt erre, midőn megalkotta az 1863-ik évben a
 XXXVIII. törvényeket, mely közoktatásügyünket
 fokozatosan rendezni, virágzóbb jövő elé vinni van
 hivatva.

ny.
 zéről ezen-
 ics község
 ltatási jog
 ez idő sze-
 — kárára
 fog adadni
 akor Ne-
 ési feltéte-
 ók.
 aug. 15.
 ajos s. k.
 bitány.
 képviselő-
 hozott ha-
 zennel köz-
 li felépítése
 ányzott kö-
 nkálatokra,
 Csávoly
 ár-letés és
 artatni.
 gy elfogad-
 art ajánla-
 reggeli 8
 be, hol is
 irányzatok
 ajánlattevő
 etéseket is-
 nyosan be-
 főgnak.
 hó 11-én.
 József,
 ró.
 Harkányi
 ügyintéző.
 A fűrdő-igazgatóság.
 Harkány, 1886. május 1.
 12—12
 ügyintéző.
 almu he-
 n, — az
 fekvő, s
 5 csinos
 elszer, 2
 gy pince
 a-kertből
 tott egy
 ett, ven-
 znak is
 al a tulaj-
 edjelölt
 3—2

Mellőzve minden részletezését, megdönthetetlen számok mutatják, hogy nagyközsegekben, melyeknek számai nagyok, nem üdvözölhetjük hazafias örömmel a fennevezett törvény betartását. Ezek már mulasztások, ezen állapot már a kezdet természetéből sehogy sem magyarázható ki.

Gondoljunk csak a mi nagyterjedésű, népes községekkel bíró megyéinkre.

Hány helyen hiányzik a kellő számú népiskola, hány nem részesítették tisztességes felszerelésben. Menynyi azon községek száma, hol törvény szerint felső népiskolának vagy polgári tanodának lenni kellene? Hány helyen nincs felállítva iparos tanulók szervezeti iskolája; ipartanoda, tanműhely, miről az I. számú törzskönyvi kimutatás megemlékezik: egy sines Hány község örvend alsófokú kereskedelmi vagy földműves iskolának? Van-e minden helyen ismétlődő iskola, — nem vasárnapi — testgyakorló tér, óvoda, női kézimunka iskola? házi-iparoktatás hol van?

Mit szólnak a gyámoltalan szegények menházáról, az elhagyott árvákról? Ezek, úgy tudom, csak a kántorok énekeiben, bucsuztatókban foglaltatnak. De hogy a falu árváinak eltartására, neveltetésére alkalom és mód nyújtatnék, arról kevés tudomásunk van. Holott onnan a hazának munkára szokott és szoktatott humánus kis polgárai kerülhetnének ki.

Az ismétlődő iskolák kérdéséhez csak annyit, hogy népoktatási törvényünk végrehajtásának nehéz kérdései között ez az, melynek kivételében akadályt találunk. Már a mindennapi iskolázásnál is akadályok legyőzésére — fájdalom — a községek, a hatóságok keifősen nem nyújtanak segédkezet az iskolai hatóságnak. Hogy ez így van, legjobban tapasztalhatják a tanító urak. Aztán meg a községek vagy éppen minden díjazás nélkül akarják a tanítót ezen új teherviselésre kötelezni, vagy oly csekély díj mellett, mely az ezzel összekötött fáradságnak nem felel meg.

Mivel az iskolai, ifjúsági- és népkönyvtárak hatóságok eszközök a népnevelés előmozdítására, óhajtható, hogy az ide vonatkozó megyei szabályrendelet alapján minden népiskola mellé egy ifjúsági népkönyvtár állítsassék. Ezen könyvtárak könyvjegyzékének egybeállítására ma már nem nehéz, mely magában foglalja mindazon műveket, melyek a magyar népek minden körülmények közt biztos utmutató gyanánt szolgálnak. Ide jegyezzük a beszerezendő művek jegyzékét, mely könyvjegyzékek a hazai könyvtárak útján, csekély áron könnyen megszerezhetők. A községi könyvtárak alapítása- és fenntartásához leginkább szükséges a társulás. „Olcso könyvtár”, „Nemzeti könyvtár”, „Történelmi könyvtár”, „Vasárnapi könyvtár”, „Iskolai könyvtár” és „Népkönyvtár” címen.

Nem volt szándékomban a felnőttek oktatásához sem szólni tüzesebben. A felnőttek oktatását újra behozni — én gyakorlati ember — szükségesnek tartom, keresztyélvitélet a társadalomra bízom, természetesen a község hozzájárulásával. Tehát ezek karöltve oldják meg a felnőttek oktatását.

A kézimunkák készítése körül, midőn már igen fejlett gépies ügyességet, szép ízlést a kis tanulók elsajátították: önállóságra vezettessenek; mert a kézimunkáknál ép oly joggal követelhetjük az alaposítást, mint másban.

A kézimunkák gyakorlati tanítására rendkívül sokat lehetne mondani. Ilyen pl. a többi közt a fehér és felső ruhanevelés szabása és varrása.

Háziiparra nézve annyit jegyezzünk itt meg, hogy nincsenek szakavatott, képzett háziipar-tanítóink, s így a legegyszerűbb házimunkák sem véthetnek fel a népiskolai fősztályokban, minők például az érzés fejlesztésére, az ízlés nevelésére alkalmasak, melyek kevés vagy semmi kiadással sem járnak, melyek a legegyszerűbb eszközöket igénylik.

Nagyon szívesen ajánlanám ezuttal, hogy minden tanító egyet kérje fel — közgyűlés határozatából ki indulva — a megyei közigazgatási bizottságot, esz-közölne ki a m. kir. vall. és közokt. miniszteriumnál, hogy a tanítók számára kézimunka, háziipar tanításából póttanfolyamok rendeztessenek.

Azon meggyőződésben vagyok, hogy miután a testgyakorlás és tornászat ügye ma már hazánkban is a társadalmi fejlődés egyik feltételéeképp említtetik, a magyar kormány a testedzést, ügyesítést, a testgyakorlat minden nemét hazánkban nemzeti alapon igyekszik fejleszteni: birnia kell oly érdekekkel, mely felment bennünket a hosszas bizonyítgatás alól, hogy annak érvényét kell szerezni. A tornászok egykori nagymestere Kinizsy szelleme szállja meg lelkeinket. Az ő emlékére iparkodjunk még ez évben tornaegyületi zászlót szentelni.

Mintfogva a népiskola egyike azon helyeknek, hol a mezőgazdasági és kertészeti ismeretek terjesztése érdekében legtöbbet tehetni: azért ezen ismeretek elméleti és gyakorlati tanítása a 4., 5., 6. elemi osztályokban megkezdendő és az ismétlődő iskolákban bővítendő, még pedig az iskolai faiskolakertben, mely közvetlen az iskola mellett áll, melyben a finevendékek különösen a gyümölcsfaternyésztésben alapos oktatást nyernének. Hol a méhészet- és selymnevelésnek is meg lehetne alapját vetni. Hol a fontosabb, a nemzet jólétére, szellemi erő fejlesztésére a gyermek felneveléséhez mérten szükséges földrajzi és természet-tudományi dolgok leginkább véthetnének elő. Ez csakis a tágasabb iskolakertben eszközölhető, és nem a félórányi távolságra fekvő epreskertekben.

Jó szolgálatot teend a tanító a szabadban a népnevelés, az elbanyagolt népművelődés érdekében, hol az ifjakon kívül egykor-mások a felnőttek is megjelennek. A faiskolában tartott előadásnál a természet-tudomány és vallás ápolása legyen az irány, mely felé az iskolának, a családoknak figyelmét irányítani kell. Helyesen szerkesztett néplapokat, gazdasági kis füzeteket, rövid folyóiratokat kell adni a nép kezébe; ekkor a sötétség oszlani, a világosság mindinkább terjedni fog.

Az ismeretes ipartörvény még az 1882 ik évben meghozta az iparos tanulók oktatására vonatkozó szabályrendeletet. A szervezet alapján eddig megyénkben mégis csak Baja, Zombor, Szabadka, Cservenka, Német-Palánka, Újvidék, Zenta, Apatin, Ada állított ipartanodát, hol a többi nagyközség? Pedig a nagyméltósága vallás- és közoktatásügyi miniszterium a szervezést oly célból rendelte el, hogy azokban az

iparos tanulóknak kedvező alkalom nyújtassék a szakmájukhoz mulhatlanul szükséges ismeretek megszerzése. A kormány csak emelni akarja az iparos osztály általános műveltségét. Saját érdekében tehát hazai iparosaink mozogjanak, iskolaelítését szorgalmazzák és segítsék.

Különösen az utóbbi pontra teszem a t. iparosokat figyelemre. Mert szomorú tapasztalatból tudom, hogy nálunk az iparos tanulók oktatásának harmadik évében, a mult hóban, midőn a szegény, szorgalmasabbak által munkakiállítás rendeztetett: jutalmazásukra koldulva alig tudtunk két forintot husz krajcárt összegyűjteni. Ily szép célra 12 forintot nem voltunk képesek összekaparni. Az ügyet kevesen segítették elő. Az ipartársulatok éppen semmit sem adtak hozzá. Hej pedig ezek de kuruc mulatságot csapnak, nem ritkán a közösből.

Ebből az a tanulság, hogy azt tartják némely más állásnak: Csinálják a mesterek! Részben igazuk van, részben nincs. Ide iktatom röviden mit erre vonatkozólag az évi értesítőben mondtam: Az iparoktatás ügye nem csupán a kormányzaté, hanem az összes társadalomé. A legnagyobb család címével, rangjával, társadalmi állásával összeférhetne a hazai iparpartólás, az iparoktatás fejlesztése. De az iparosoknak kell első sorban lelkesülni.

Az ipartörvényt végre kell hajtani. A soknemű bajon segíteni kell, még pedig kurtán. A tanügyi fontosságát ma már bizonyítgatni fölösleges törekvés volna, minthogy azt mindenki beismeri.

A népiiskolának megvan a maga feladata. A népiskola keretében tartoznak a felső nép- és polgári iskola is. De ezeknek mi veti meg az alapját? — A házi nevelés és az óvoda.

Végre, szükségesnek látom még hosszas leveletem az alapevelés tárgyával megtoldani, mert a kisdédóvoda a népiskolával összefügg.

Az óvoda, melynek főcélja a kisdédek megvédése és nevelése, minden legkisebb községben partolásra méltó. Méltó, hogy a gyermekkeretek, gyermekmenhelyek száma szaporodjék. Méltó, hogy társadalmi úton kisdédóvodák fejlesztése körül minden lehető megtéssék. Azok helyisége jól megváltoztassék s ügyes és lelki-meretes vezetőre bízzassék.

Alakuljon minél előbb minden legkisebb községben egy egy nőegylet a járási szolgabíróé kezdeményezésére folytán. E honleány, e kedves magyar bölgy, igazán megbecsülhetlen drága szép missziói dolgot végezne, családja emléket és tiszteletét örökítené meg. Lenne e nőegylet jogilag mint erkölcsi testület, illetve nőkből álló óvoda-terjesztő egyesület; mely minden rokocélu emberbaráti, sőt tanügyi egyletekkel barátságos viszonyban állana, a járás községi nőegyletekkel szorosabb összeköttetésben lenne, egymást szeretettel pártfogásban, anyagi és szellemi támogatásban részesítenék.

A haza becsülésére, igaz tiszteletére méltó ékes nőkoszora tud leginkább az árva kisdédek, a szegény gyermekek iránt irgalmas lenni. *Fridrik.*

Hírek.

Kitüntetés. Ó Felsője, a külföldön szerzett érdemek elismeréséül, dr. Polyák Mór ó-becsei illetőségű, konstantinápolyi lakosnak, a Ferenc József-rend lovag-keresztijét adományozta.

A honvédség köréből. Ó Felsője Szemerey Károly, 5 ik számú honvéd gyalog tizedandárbeli szabadagólt állományu hadnagynak, a magyar kir. honvédség kötelekéből kérelmezett kilépését, a védkötelezettség teljesítése után, viselt tiszt rendfokozatának megtartása nélkül, megengedte.

Nagylelkű adományozás. Dr. Haynald Lajos bíboros érsekünk a veprováci tűzhárosultak jávára 200 frtot adományozott.

Szent István napján a róm. kath. egyházban ünnepléses istentisztelet tartottak, amely alkalommal Fejér Gyula apát-plébános fényes segédlettel pontifikált. A szent misén résztvett a megyei, városi tisztikar, kir. törvényszék, kir. járásbírószék stb. Fejér Eulália kisasszony és Mattyasovszky Dezsőné uraszony művészi solóénekei nagyban járultak hozzá az áhitat fokozásához.

Kuláról írják: Szent István király ünnepét Kula mezővárosa is a nagy első király magasztos emlékéhez és történelmi nagyságához méltóan ünnepelte meg. A róm. kath. szentegyházban Hirling Nándor s-lelkész ékes, hazafias szellemű egyházi szónoklatot tartott, a nagy első magyar szent király halhatatlan érdemeit méltatván. Ezt a főt. Szakácsy Sándor esperes-plébános által celebrált fényes ünnepi mise követte, amelyen a közhatalóságok tisztviselői, Kula mezőváros elöljárói, a tüzoltó-egylet bajnokai teljes díszben, élőkön Rác György főparancsnokukkal és nagyszámú, minden nemzetiségű és vallásbeli közönség vett részt. A korus is, kipróbált mestere Bognár József vezetése mellett, áhitatot gerjesztő és lélekemelőleg hatott a teljesen megfelelő és zeneművészi szabotossággal előadott új Király-hymnuszsal s egyéb alkalmi énekekkel. — Este a Zöldkert nyári vigadóban a „kis tüzoltók” zenekara sikeres hangversenyt adott, melyet tánc és hajnalig tartott kedélyes mulatság követett.

Bács-Bodrogh megye 1887-ik évre összeállított költségvetési előirányzata vonatkozó állandó választmányi véleményes jelentésnek az 1883 évi XV. törv. cikk 4 ik, illetőleg az 1886 ik XXI. t. c. 17-ik § a értelmében leendő elkészítésre céljából, a megyei állandó választmány folyó évi augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor, a megyei székház ki-termében ülést tart.

Orvosi jubileum. Dr. Csajághy István ur, buziási fürdői főorvos, megyénk szülöttje és egykori megyei kerületi orvos, az imént ülte meg Buziásou orvostudóságának 50-ik évfordulóját.

Milyen idő lesz ezen a héten? A budapesti központi időjelző állomás jóslata szerint, ezen hétre ennek első felében még csendes, többnyire száraz és meleg időt várhatni, mely a hét utófelében esőkkel változó, szelesebb s kissé hűvösebb lesz.

Esküvő. Dézsán Kálmán, zentai kir. járásbíró-sági úrnok, a napokban vezette oltárhoz Szanádou Major Irma kisasszonyt.

	személyv.	személyv.	vegyes v.	személyv.
Szegedtől Szabadkái.				
Szegedről indul	3.55	8.10	10.54	7.55
Horgos „	4.35	8.43	11.41	7.43
Pálios „	5.01	9.14	12.18	8.10
Szabadka érkezik	5.20	9.28	12.35	8.22
Szabadkától Szegedig.				
Szabadka indul	6.25	2.42	6.55	11.01
Pálios „	6.42	3.01	7.11	11.18
Horgos „	7.14	3.44	7.42	11.54
Szeged érkezik	7.45	4.20	8.11	12.25
Szabadkától Eszékig.				
Szabadka indul	6.00	1.55	8.47	
Tavankút „	6.31	2.20	9.16	
Bajmok „	7.01	2.40	9.44	
Militics „	7.43	3.10	10.23	
Zombor „	8.13	3.32	11.01	
Szt. Iván „	8.42	3.53	11.29	
Szóna „	9.01	4.08	11.47	
Gombos érkezik	9.16	4.20	12.02	
Erdőd indul	11.06	5.12	1.14	
Dálya „	11.51	5.26	1.50	
Dráva-Szarvas „	12.12	5.43	2.11	
Eszékre érkezik	12.43	6.06	4.07	
Eszéktől Szabadkái.				
Eszékről indul	8.20	3.33	12.03	
Dráva-Szarvas „	8.48	4.05	12.40	
Dálya „	9.10	4.45	1.30	
Erdődre érkezik	9.26	5.00	1.44	
Gombosról indul	10.16	6.36	2.44	
Szóna „	10.31	6.56	3.01	
Szt. Iván „	10.46	7.17	3.17	
Zombor „	11.14	8.13	3.52	
Militics „	11.30	8.41	4.10	
Bajmok „	12.07	9.35	4.52	
Tavankút „	12.25	9.57	5.13	
Szabadka érkezik	12.49	10.26	5.41	
Zomborból Budapestig.				
Zombor indul	11.14	8.13	3.52	
Szabadka érkezik	12.49	10.26	5.41	
Szabadka indul	2.15	10.50	9.53	
Kis-Körös indul	4.14	1.31	11.17	
Budapest érkezik	7.30	5.50	1.40	
Budapestről Zomborig.				
Budapest indul	8.00	2.30	9.15	
Kis-Körös indul	11.23	4.52	2.32	
Szabadka érkezik	1.93	6.06	5.13	
Szabadka indul	1.55	8.47	6.00	
Zombor érkezik	3.32	11.01	8.13	
Zomborból Zimonyig.				
Zombor indul	11.14			3.52
Szabadka érkezik	12.49			5.41
Szabadka indul	9.39	1.33	6.18	6.11
Csantavér „	1.59			6.54
Topolya „	2.23			7.31
Kis-Hegyes-Feketehegy „	2.47			8.07
Verbász-Kula „	3.08			8.41
O-Kér „	3.27			9.10
Kiszács „	3.45			9.39
Újvidék „	11.29	4.16	8.18	10.38
Pétervárad „	4.32			10.59
Karlóca „	4.43			11.17
Beeska „	5.10			12.10
India érkezik	5.25			9.08
India indul	5.30			9.11
O-Pazna „	5.43			1.05
Uj-Pazna „	5.56			1.26
Batajnica „	6.07			1.44
Zimony érkezik	12.57	6.28	9.53	2.20
Zimonyból Zomborig.				
Zimony indul	2.48	6.03	8.22	1.05
Batajnica „			8.44	1.43
Uj-Pazna „			8.55	2.03
O-Pazna „			9.05	2.26
India érkezik	6.45		9.20	2.48
India indul	6.48		9.25	3.00
Beeska „			9.43	3.30
Karlóca „			7.19	10.10
Pétervárad „			7.28	10.21
Újvidék „	4.23		7.45	10.44
Kiszács „			11.09	6.11
O-Kér „			8.16	11.29
Verbász-Kula „			8.32	11.55
Kis-Hegyes-Feketehegy „			8.46	12.15
Topolya „			9.05	12.44
Csantavér „				1.05
Szabadka érkezik	6.08	9.38	1.32	10.00
Szabadka indul			1.55	
Zombor érkezik			3.32	
Szabadkáról Bajái.				
Budapestről indul	9.15	8.00		
Szegedről „	3.55	10.54		
Eszékről „	12.03	8.20		
Szabadka (vendéglő) „	6.40	2.37		
Csikéria „	7.17	3.08		
Bács-Almás „	7.52	3.40		
Bikity-Borsód „	8.28	4.11		
Baja érkezik	9.10	4.47		
Bajáról Szabadkái.				
Baj indul	10.13	7.14		
Bikity-Borsód „	10.51	7.59		
Bács-Almás „	11.31	8.46		
Csikéria „	11.55	9.15		
Szabadka (vendéglő) érkezik	12.25	9.50		
Budapestre „	7.30	5.50		
Szegedre „	4.20	12.25		
Eszékre „	6.06			
Dájjáról Bosna Bródig.				
Dá ja (vendéglő) indul	5.36			2.00
Uj-Dálya „	5.45			2.10
Vukovár „	6.40			2.35
Bršadin „	6.57			2.49
Nustár „	7.05			2.57
Vinkovec „	7.47			3.16
Ivankova „	8.11			3.36
Mikanovec „	8.36			3.56
Strizivojna-Vrpolje „	9.27			4.22
Andrievce „	9.50			4.41
Garčin „	10.18			4.57
Bród (vendéglő) „	11.01			5.30
Bosna-Bród érkezik	11.14			5.42
Bosna-Bródról Dájjái.				
Bosna-Bród indul	5.52			9.25
Bród (vendéglő) „	6.15			9.47
Garčin „	6.47			10.12
Andrievce „	7.09			10.28
Strizivojna-Vrpolje „	7.51			10.54
Mikanovec „	8.15			11.13
Ivankova „	8.40			11.33
Vinkovec „	9.27			12.00
Nustár „	9.40			12.11
Bršadin „	9.49			12.19
Vukovár „	10.34			12.36
Uj-Dálya „	11.03			1.02
Dálya (vendéglő) érkezik	11.10			1.10

Észrevétel. A kövően nyomott számok az esti 6 óratól reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Népünnepély. A szabadkai Nép kör által Szt. István napján rendezett népünnepély igen sikerült. Az ünnepély lefolyása a következő volt: A versenyek 3 órákor kezdődtek, győztesek lettek: Gyermekverseny-nél: Bednart Margit, Galinszki Nelli, Kiss Mátyás. Birkózásnál: Bartus Imre. Akadályfutás: Kocsár Lajos. Zsákverseny: Kocsár Lajos, Futó Ele. Női szépség: Hoffmann Erzsike, Berkes Mariska, Csepella Mariska. Súlyemelés: Lagler Vince, Matkovic Miklós. Ivó verseny: Hoffmann Sándor, ifj. Kammerer Mihály (egy kortyra 200 grmot ittak). Csárdás verseny (férfi): Bartus Mihály. Nő: Vince Katka, Csepella Mariska. Kóloverseny (férfi): Kernajszki puskás Mihály. Nő: Malagurszky Piroška. A versenyeket kedélyes mulatság kísérte.

Mészner István. Bezdán közszeretben álló plébánosa f. hó 20-án ülte névnapját és első miséjének 25-ik évfordulóját. Az általa ez alkalomból adott ebéd, számos vidékin kívül, jelen volt a község színe-java. Felköszöntöket mondta Hegyessy Ferenc, Breinvolk N. postaigazgatói titkár Temesvárról, Zsibory Gáspár, Jánosy Antal (Darászról), és maga az ünneplést stb., stb. A barátságos ebéd éjjel utáni eltarthat. Adja Isten, hogy derék lelkipásztorunk aranymiséjét a mostanhoz hasonló jókedélyben és egészségben tartassa meg. Ad multos annos!

Szerencsétlenség. Ujvidéken építkezés alkalmával négy embert temetett maga alá az összerokadt állvány. Valamennyien többé-kevésbé súlyosan megsebesültek.

Szökés. Tyószity Lázó, többszörös gyilkossággal vádolt feje, vasárnap délután 1 órákor a kir. ügyészségi kórnázából megszökött. Tyószityot alig egy-két hónap előtt fogták el életveszéllyel a bajmoki csendőrök, mely alkalommal a megrögzött gonosztevő testén 5 golyó hatolt át.

Színészet Bezdánban. Hegedüs N. igazgató társulatával — írja levelezőnk — jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekszik magának publikumot szerezni, ami azonban vajmi kis mértékben sikerül. Az ugynevezett intelligencia nagyon tartózkodóan viseli magát s ezek között különösen mózes vallású polgártársaink. Azt mondják, látták ők Pesten a nemzeti színház művészeit is stb. Hat aki tokaji bort ivott, az ne nyuljon többet a bácskai karcoshoz? ... Eddig „Az igmándi kispap“, „Cigány“ és „Színész és táblaláb“ című darabok kerültek színre. Teltebb házat s jobb szereptudást kívánunk a jövőre!

Szabadka sz. kir. város törvényhatósága holnap d. e. 9 órákor rendes közgyűlést tart.

Gyászhir. Bosnyák János, ifj. Bosnyák Jánosnak Bezdán mezőváros jegyzőjének atyja, életének 74. évében f. hó 20-án elhunyt. Hült tetemeit f. hó 21-én Bezdánban ritkán látott néptömeg kísérte az örök nyugalom helyére. Béke poraira!

Ismeretlen tartózkodásu. Speizer Ágoston, apatini születésű, 36 éves, róm. kath. vallású, nőtlen, vagyonatlan, foglalkozás nélküli kiszolgált katonának a nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszterium által nevezett elleni kibégási ügyben hozott harmadfokú marasztaló ítélet kézbesítésénél lévén, felkértek a hatóságok nevezett jelenlegi tartózkodási helyét ezen rendőr kapitányi hivattal közölni. Zombori kapitányság. R. K.

Dr. Kalmár Sándor, Romából visszajött áldozár, Rigyciára káplánnak rendeltetett.

Hirdetmény. Az 1884. évi XVII-ik törvény cikkben foglalt ipartörvény végrehajtásánál tapasztaltam, hogy az itteni iparosok, különösen az ipartanonc felvételt és felszabadítást tárgyazó 61. ugy az ipartörvény végrehajtásáról szóló általános rendelet 23. §§-száiban, — nemkülönben ugyan csak a most idéztem rendelet 34. §-ban foglalt és az iparosságok munkába belépte alkalmával a lajstromba bevezetés és a munkakönyvbe tett bejegyzések igazolása végett köteleiket éppen nem, vagy pedig felette hanyagul teljesítik. Eanél fogva felhívom az iparosokat, hogy ezenal a fennebb idézett törv. cikk értelmében a fel-fogadott iparos tanoncokat 8 nap, — a felszabadulandókat pedig a tanviszony megszűnése előtt legalább két hóval, valamint a munkába belépett iparos segédek 8 nap alatt az iparhatóságnál bejelenteni annál is inkább el ne mulasszák, mert ellenkező esetben bünytelen lesznek a többször említett t. c. 157. §-a értelmében az ellen vétőket 20 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fenytíteni. Zomborban, 1886. évi augusztus hó 19-én. Gruber Vince, rendőr főkapitány, mint elsőfokú iparhatóság.

Csöd. Bauer János ellen a csöd megszüntetett Zomborban.

Sport. Az „Achilles egyesület“ e hó 15-én tartott választmányi ülésén nagyszabású kirándulás tervezését dolgozta ki. Az ország összes kerékpárosaihoz felhívást intézett, hogy a kirándulásról minél nagyobb számban részt vegyenek. Indulás szept. 3-án lesz Szegedről s visszaérkezve szept. 10-én Szabadka és Zenta közt az országuton nagyszabású versenyeket rendeznek. Jelentkezéseket elfogad Rémy Róbert bajnok, egyesületi főkonzul.

Értesítés. A Jézus-társasági kalocsai érseki főgymnásiumban, némi építési akadályok miatt, de főleg a f. é. szeptember hó 2-ikán megtartandó országos nemzeti ünnep alkalmából, a „Veni Sancte“ s avval az iskolaév kezdete szeptember hó 5-ikére halasztatik. A beiratások szept. 1—5-ig bezárólag tartanak. A javító és pótvizsgálatok ennek folytán, szeptember hó 3-ikán és 4-ikén lesznek; de a szülők kívánságára rendez időben augusztus hó 30. és 31-ikén is megtarthatók. A magánvizsgálatokra a gym. rendtartás értelmében kitűzött, s a nagyszabású főigazgató úrnál bejelentett idő augusztus 30-dika és 31-dike, azért csakis e napokon lehet a magánvizsgálatokat megtartani. Kalocsa, 1886. augusztus hó 20-ikán. Az igazgatóság.

Eljegyzés. Trenka János, bács-madarasi segédjegyző eljegyezte Hnatkovszky Gizella kisasszonyt, Hnatkovszky Mária katymári m. k. póstamester nő szép és művelt leányát.

Bulkeszen Hammel Dániel, tanító buzgalkodására betekvészi egyesület alakult. Elnökül Burghardt Péter, jegyzőül Hammel Dániel és pénztárosul Eidenmüller Henrik választott meg. Az egyesület már 350 tagot számlál.

Egyéves önkéntesek a m. kir. államvasútnál. A magyar királyi államvasútnál alkalmazott oly kinevezett hivatalnokok, kik katonai hadszoitelezett-ségüknek mint egyéves önkéntesek tesznek eleget, a szolgálati rendtartás szabályai szerint, az egy évre fizetésüknek felét élvezik, ha oly városban katonáskodnak, hol szabad idejükben a vasútnál szolgáltató tehetnek. A folyó évben fölmerült egy eset, melynél az önkéntes szabad idejében bejárt ugyan a hivatalban szorgalmasan, de a gyakorlat miatt néha kimaradt egy vagy két hétig. Ily kimaradások azután a fizető tiszt a mulasztott időért visszatartotta az önkéntes illetményét, a mely eljárás miatt az illető óvást emelt az igazgatóságnál. Az igazgatóság ezt akképen orvosolta, hogy előforduló esetnél az önkéntesnek, kinek felilletménye jogszerűleg jár, akár tesszen szolgálatot akár nem, a fizetés kiszolgáltatandó. Egyuttal tudomására adja az osztályfőnököknek, hogy az egyéves önkéntesek sorsa a magy. kir. államvasútnál a legközelebb jövőben végleg rendeztetni fog.

Jubileum. Parabuty község követésre méltó díszes ünnepélyességgel ülte meg f. hó 20-án, szent István napján, telepítésének 100 éves jubileumát. A község apraja-nagyja át volt hatva a nagy horderejű és magasztos nap fontosságától, mindegyikük szívében fellobbant a napon a hazaszeretet lélekemelő érzete azon hon iránt, mely őket 100 évvel ezelőtt oly testvériesen fogadta, mely megosztotta velük egy a szolgátság nyomorát, mint a szabadság fűsleges édenét. Öröm volt nézni azt a boldogító tudatot, azt a hazafiás fellángolást, mellyel az ünnepély előkészítésében és tényességében egymáson túl akartak tenni. Mindennél ott lobogott a nemzeti színű zászló, az új hazával való örök összeforradás jelvénye, mindenütt hangzott a magyar szó, a magyar nótá, kifejezőjeül annak, hogy ez az a hon, melyen élni és meghalni kell. Ti schulvereinek néjü müncheni és berlini városatyák! ide jöjjetek nézni, hogy „nyomorog a testvér“, hogy „szenved a Brüderblut“, talán kiábrándulnátok képzelt és mondva csinált üldözéseinkről s fölszaríthatnátok miattunk potyogtatott krokodilus könnyeitek. Az ünnepélyességek már kora reggel vették kezdetüket; 5 órákor tarackdurrogások között a fiatalág nemzeti zászlókkal felidézítve, zeneszó mellett járta be a községet. A fényes menet amerre ment, a község rokonszenves éljenekkel és kendőlobogtatásokkal fogadta. Ez csak előjáték volt, mert csak 8 óra felé kezdődött az igazi ünnepélyesség, midőn a község deli legényei lovas bandériumot képezve, a rendező bizottsággal Vissy József szeretett főszolgabíránk elé vágtattak. A főszolgabírót a rendező-bizottság elnöke, Ivenez Ferenc, községi orvos meleghangu, átértett beszéddel fogadta. Innen a menet a templom felé tartott, hol díszes diadalkapu állott, fölcifrázva koszorúkkal és nemzeti színű zászlókkal s „Isten hozott“ fölirattal. Sajnos, hogy éppen akkor, midőn a templom elé értünk, elkezdett szakadni az eső s így a program egyik legszebb pontja, a 80 fehér ruhába öltöztetett iskolás leányka által képezett sorfal, elmaradt. Fél tizkor kezdetét vette az ünnepélyes szent mise, melyen a járás főszolgabírán kívül, Jusics Lajos hódásági kir. járásbíró s számos községi és környékbeli előkelő közönség vett részt. A hit-szónoklatot, bár német nyelven, de magyaros szel-lemben, Tillinger Miklós helybeli káplán tartotta. A szent beszéd egy alakilag mint tartalmilag a szent beszédek egyik tökélyét nyújtotta s mélyen meghatotta a jelenvőket. Az ünnepélyességet nagyban emelték a mise alatti mozariorvások s a helybeli lövész-egyesület dí-zslövészei. Az egyházi ajtosság végeztével le-lepleztetett a község telepítésének 100 éves jubileumára készített emléktábla, mely a templom ajtója fölött van elhelyezve. Ez alkalommal Ivenez Ferenc szónoki hévvel nagyszabásu alkalmi beszédet tartott. Beszédében kiterjeszkedett a község telepítése történetének első napjától egész a mai napig; majd a lakosságot a trón és haza iránti kötelei szeretetre és hűségére intvén, a magyar nyelv és a magyar szellem istápolására buzdította őket. Egyuttal köszönetet és elismerést szavaz a községnek, mely fenállásának 100 éves jubileumát úgy ünnepelte meg legszebben, hogy ez alkalomból tekintélyes alapítványt tett oly tanuló ifjak segélyezésére, kik a magyar nyelvben a legnagyobb előmenetelt tanusítják. Délben 60 terítékű társas-ebéd tartott, melyen csakhamar egymást érték a szellemes felköszöntők. Az első toasztot Vissy József mondotta. Felséges uralkodónkra és családjára, majd Ivenez F. a magyar kormányra, Szakácsy Ferenc megyénk szeretett főispánjára, Sándor Béla testületre, Bittermann Nándor Hoffmann Sebestyén plébánosra, a község derék lelki gondozójára, Simits Ágoston a főszolgabíróra és járásbíróra, ismét Ivenez F. Rónay István c. kanonok és prg.-sz. iváni plébánosra stb., stb. A kedélyes mulatság eltarthat késő éjjelig, midőn is szeretett vendégeink szétoszlóván, a szép mulatság véget ért. Kívánjuk, hogy Parabuty községe virágozzék anyagi és szellemi jólétben s ilyék meg ezredéves jubileumát is.

Liszt árusítható-e a hetivásáron? A p-i kereskedelmi és iparkamara tapasztalván, hogy némelyik iparhatóság a lisztet élelmi szernek, némelyik meg iparcikknek tekinti s e szerint a lisztnek hetivásáron való árusítását vagy megengedik, vagy p-dig megiltják, e tárgyban elvi határozatot kért a miniszteriumtól. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium erre folyó évi 39.821. sz. alatt kijelentette, hogy a liszt igenis az élelmi szerek sorába tartozik s ennél fogva az 1884-ik évi XVII. t. c. 50. §-a értelmében hetivásáron bárki által árusítható.

Az országos vásár f. hó 22-én és 23-án aránytalanul nagy kinalat s kis kereslet között nyílt meg s folyt le. Ara semminek sem volt, pedig ennyi jószágot zombori vásár régen látott. Persze takarmány nem igen termett s a szegény ember mind túl akar adni jószágán; vevő meg nem akad, mert mindenki örül, ha azt megtarthatja, amije van, mert hogy vevésre gondolna. Bizony nem valami kecségető kilátás a jövőre!

Halálozás. Baján Manhold Pál, Manhold István, az ottani póstahivatal főnökének édes atyja, f. hó 15-én 71 éves korában elhunyt.

A fedeztetési allomások szervezése tárgyában a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, a melynek lényege a következő: A jövő évi fedeztetési allomások szervezésénél a jelenlegi ménlétszám játszik döntő szerepet; miért is minden egyes megyében az idén kiosztott mének mennyisége által alkotott keretben mozoghat a fedeztető allomások száma. Uj allomások csak úgy állíthatnak föl, ha valamely volt állomás a ménekről lemondana, továbbá, ha a megyék székhelyein a tárgy fölött tanácskozó bizottság, valamely eddig létezett állomást, ménekre érdemesnek nem tartana, ha egyik-másik állomáson a mének kevesbitése azon célból ajánlatnék, hogy az ekké megmaradó ménekek új állomás szerveztessek, ha valamely megye egyes avagy összes községei a miniszterium által elősorolt föltételeket elfogadni nem akarják, ily esetben az általuk visszautasított ménlovak más községek vagy megyék közt fognak szétosztani. A fedeztetési allomások föntartása iránt csak azon községek hivandók föl nyilatkozattételre, a melyekben ez évben fedeztetési állomás volt. A nyilatkozatok szept. 10-ig megteendők. A méntelep parancsnokok vagy telep tiszték a szept. hó 10-től 20-ikáig terjedő időközben fognak a megyék székhelyeire utazni, azon célból, hogy a beérkezett községi nyilatkozatok alapján az illető megyék lötenyész bizottságai, elnökeivel és alispánjaival a tanácskozásokat megejtsék. A bizottság különös figyelemmel lesz a takarmányemlék áira s ha valamely község ebbeli követelését túlmagasnak látná, akkor az ily község ajánlatát figyelmen kívül hagyhatja. A miniszteri rendelet az 1887-iki fedeztetési időszakra az alomszalma szállítást ingyen kívánja a községtől s ettől eltérés csak igen kivételes körülmények között lehet. Az új állomásokat a telepítések szeptember hó 20-tól 30-ig fogják beutazni és a község által alá-írt nyilatkozatokat három példányban a miniszterhez beküldi. Az illető eljárásoágok figyelmeztenek, hogy mostantól kezdve minden község maga leend köteles takarmányemlékekről gondoskodni. A méntelep parancsnokságok tehát mostantól kezdve, magánvállalkozókkal nem szerződnek!

Népgyűlés. Ó-Becsén f. hó 20-án az ünnepen tartott meg a népgyűlés a Janszki-ügyben. A gyűlést Gönczy János megnyitván, Hentaller Lajos, kit szónokul felkértek és ünnepélyesen fogadtak, egy órai beszédben szolt az önálló magyar hadseregről, melynek ügyében a népgyűlés kérvényt nyújt be a képviselőházhoz.

A magyarországi szerb tanítók és tanító-nők f. hó 27-én népgyűlést tartanak helyben.

Pályázat. A szerajevói országos kormány, tekintettel a fenyegető kolera-veszélyre, valamint az orvosoknak Bosznia s Hercegovinában elégtelen számára, azon esetre, ha a kolera az említett tartományokban kitörne, a szláv nyelvben jártas, mintegy 6—10 orvost szándékozik alkalmazni, a kik alkalmaztatásuk egész idejére, az uti költségek megtérítésén kívül, tekintettel az ott fenforgó viszonyokra, napi 12 forint díjat fognának nyerni. Felhivatnak tehát azon orvosok, a kik erre vállalkozni hajlandók, hogy ez iránt a belügyminiszterium közegészségügyi szakosztályában, délelőtti 9-től 2 óráig orvosi oklevelük előmutatása mellett, sürgősen jelentkezzenek.

Az artzei-kút ügye. A zombori takarékpénztár Sándor Béla főispán ur elnökelete alatt f. hó 22-én tartott rendkívüli közgyűlésében következő határozatot hozta: A zombori takarékpénztár m. évi február hó 15-én tartott közgyűlésében o. é. 15,000 frtot egy a városban fúrándó artzei-kút költségeinek részbeni fedezésére kizárólag azon indokból ajánlott fel, hogy a város lakossága mielőbb egészséges és kifogástalan tiszta ivóviz használatához juthasson. Es Zombor sz. kir. város törvényhatósága 1885. évi február hó 23-án 20. sz. alatt hozott közgyűlési határozatával ezen ajánlatot ugyan elfogadta, de a kivitelre nézve másfél év óta, még az előleges miniszteri jóváhagyást sem eszközölt ki. Tekintve, hogy az Olaszországban már évek óta, és Fiume környékén jelenleg is diüüögő kolera-járvány terjedését egyrészt a rossz ivó-víznek tulajdonítják, ezen közgyűlés az igazgató választmányának f. évi július hó 11-én 6. sz. alatt hozott, és az igazgató ur által 472/886. sz. alatti előterjesztésében részletesen formulázott azon határozatát, — hogy az artzei-kút fúratására már felajánlott 15000 frton felül még szükséges összes költségeket a takarékpénztár egészen sajátjából fedezze, illetve a szükséges összegeket előlegezi, egész terjedelmében készségesen jóváhagygni hajlandó lett volna. Miután azonban Zombor sz. kir. város törvényhatósága a takarékpénztár igazgatóválasztmányának fenti ajánlatát nem úgy vette, mint a 15,000 frtnyi adomány kétszeres, sőt esetleg háromszoros felemelését, hanem 133. sz. alatti határozatával oly szerződési pontokat állapított meg, a melyek szerint minden teher és kockázat kizárólag a takarékpénztárt terhelte volna, míg ellenben minden előny és haszon nem egyedül a város lakosait, hanem a várost, mint testületet, minden viszonszolgálat nélkül illette volna: a zombori takarékpénztár ezen szerződési pontokat sajnálattal el nem fogadja, és ily irányú szerződést nem is köthet. Es a midőn ennél fogva a választmányi és igazgatói javaslatot ezennel visszavonja, egyuttal azon reményének és várakozásának ad kifejezést, hogy Zombor sz. kir. város törvényhatósága az artzei kút fúratását minél előbb saját erejéből megkezdendi.

Uj kolléga. Baján „Bajai Híradó“ címmel okt. hó 1-től kezdve politikai lap indul meg. Szerkesztője és kiadója Drescher Rezső ottani ügyvéd; programja szabadalvú lesz.

Támadás a csendőrök ellen. Az ó-futaki két csendőrlégény a napokban Kerynya határában megszökött cigányokat nyomozott, midőn a község alatt két kocsi cigányra akadtak. A kocsikban három-három ló volt befogva, amelyek, minden valószínűség szerint, lopottak voltak, minthogy a cigányok a járlokat vonakodtak előmutatni. A csendőrök be akarván őket kísérni Futakra, egyikük az egyik kocsi-ra, másik a másik kocsi-ra ült a cigányok közé s lassan hajtattak hazafelé. Estefelé midőn a veprováci utra ér-

1-161
személyi.
7.5
7.43
8.10
8.22
személyi.
11.01
11.18
11.54
12.25
vegyes v.
3.52
5.41
6.11
6.54
7.31
8.07
8.41
9.10
9.39
10.38
10.59
11.17
12.10
12.34
12.44
1.05
1.26
1.44
2.20
vegyes v.
1.05
1.43
2.03
2.26
2.48
3.00
3.30
4.15
4.37
5.35
6.11
6.44
7.26
7.56
8.43
9.17
10.00
6 órától reg-
erint van ki-

tek át, a hátulsó kocsiiban ülő cigány megtámadta késsel a csendőrt, aki valószínűleg elaludt. A csendőrt, mielőtt védtette volna magát, iszonyúan össze vissza szurkálták a cigányok. Azalatt a másik kocsi ülők is megtámadták az ott levő csendőrt, de ez puskáját és szuronyát hátrahagyva, leugrott s elmenekült. A sebesült csendőr életéhez kevés a remény. A vakmerő cigányokat nyomozzák mindenfelé, de még eddig nem sikerült elfogni őket.

Táncitanási hirdetés. Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, miszerint sok éven át ismert és kedvelt tánciskolámat szerdán f. évi szeptember 1-én a Vadászkiert nagytermében megnyitandom, ahol a legújabb és legkedveltebb táncok tanításában alapos oktatást fogok adni. Feladatom lesz, hogy tanítványaim szép állást, magatartást és könnyűséget sajátítsanak el. A táncórák naponta, péntek kivételével, esti 6-tól 9 óráig tartanak. Kívánságra külön órákat is adok. Minden vasár- és ünnepnapon nagy táncgyakorlatok fognak tartatni 6-9 óráig, melyekben a tanulókon kívül a t. tánc kedvelők is résztvehetnek. Tisztelettel Hercenberger Sándor, táncitanító.

Nemes-Militics község határában a napokban két véres zsoldár-fegyvert találtak. A jelek — úgy látszik — büntényre mutatnak; a község ennek folytán rögtön jelentést is tett erről illetékes helyen. A nyomozást Vajsz György, a község rendőri ügyeinek vezetője, már megkezdte.

Gyászhir. Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük rokonainknak és ismerőseinknek, miszerint feledhetlen leányunk, Csernyus Mária Judith Aranka, élete 17-ik évében, 1886. évi augusztus hó 22-én, hosszas szenvedés után, elhunyt. Hült tetemei folyó hó 23-án délután 5 órakor itthelyt beszenteltetnek, mely után örök nyugalomra Bajára szállíttatnak. Az engesztelő szentmise áldozat pedig augusztus 26-án reggeli 9 órakor fog a zombori róm. kath. egyházban az Úrnak bemutatni. Zomborban, 1886. évi augusztus hó 22-én. Áldás és béke lengjen porai fölé! Csernus István és neje szül. paeséri Szutsits Erzsébet, szülei.

Ó-Sztapárról írják: Felsőes királyunk születésnapját f. hó 18-án községünkben már kora hajnalban több tisztelettel jelezte; elüljáróink s a lakosság nagy része, lelkészeink által tartott fényes isteni tisztelettel megjelent, mely alatt a mozsárlövések egész déli 1/2 óráig ismétlődtek.

A község egészen ünnepies színt öltött s a lakosság e nagy napon semminemű munkát nem végzett. Az épülőfélben lévő község-háza már tetőzet alá helyeztetett s október hó 15-én teljesen befejezve átadati fog a községnek. Szép, impozáns épület, még azok is meglepődten veszik, kik az építkezés ellen voltak. Ez a mű is dicséri nagyságos alispán urunk hasznos és célszerű intézkedéseit és tevékenységét, mert csak is őt illeti az érdem, hogy környékünkön egy község sem fog dicsekedni ily szép és jól rendezett épülettel; kétszeresen örülnek pedig azok, kik ez időszert már meggyőződtek arról, hogy ezen építkezés semminemű közöltségi kivetést maga után nem fog vonni.

A megnyitás valószínűleg ünnepélyesen fog végbemenni, mely már kilátásba is helyeztetett s az elüljáróság a szükségesekről gondoskodni fog.

Örvendtes azon körülmény is, hogy ez évben tüzészek községünkben még nem fordultak elő, a miből következtethetjük, hogy a belviszálykodások, melyek lakosságunk között még a múlt években előfordultak, szűnőfélben vannak.

Most még a pusztaság miatt keletkeznek olykor némi zajosabb jelenetek, ami azonban remélhető, hogy nem sokára szintén véget fogja érni, mert a földeket az idén is sikerült ugyan bérbe adni, habár a holdankinti ár jóval kevesebb annál, melyet Sztankovits Lázár saját bérletéért fizet a községnek. Így képviselőnk egy része tudomásul vette, hogy igen helytellenül cselekedtek akkor, midőn azon nézetüket akarták érvényre juttatni, hogy a bérlet Sztankovitsnak felmondassék, mert egyenest a község megkárosítását idézték volna elő; valamint belátták azt is, hogy mindezt a törvényhatóság büntetés alá akadályozta meg. Ebből tehát az a tanulság, hogy jó tett helyébe, jót ne várj.

Ha valaki a község jólétét szíven hordozza, úgy bizonyára Sztankovits az első s nála alig tett többet valaki, ennek előmozdítására. Igen méltatlan eljárást követtek tehát el vele szemben képviselőink, amiről alkalmuk van most meggyőződni; úgy szintén meggyőződhetek arról is, hogy némi csekély személyeskedés miatt, meggondolatlanul egy egész községet képesek lettek volna megkárosítani.

Méltán feltehető és be is fog következni, hogy ezentul képviselőink pulykamérgű egyénei higgadtan fognak gondolkodni s ekkor községünk előbbi jellegéből kivételtől lesz tekintendő.

Bár úgy lenne!
Értesítés. Az újverbázi pártfoglaltsági nyilv. alghimniumban a tanulók az 1886-7. tanévre folyó aug. hó 29., 30. és 31-én fognak felvételt. Ugyanezen napok délutánjain a javító- és pótló-vizsgálatok is fognak megtartatni. Az igazgatóság.

Hymen. Kerynáján e hó 16-án vezette oltárhoz — mint leveleznők írja — Truppel Mariska kisaszonny, főtisztelendő Inglicshofer Károly, plébános ur bájós és kedves unokahugát Rausch Mátyás, csonoplai kántor-tanító. Násznagyok voltak: dr. Ergh Mihály, kerynájai orvos és főtiszt. Mayer Nándor csonoplai plébános urak. Nyoszoló leányok: Ergh Jozefin, Herbert Mariska, Márczy Aranka és Kompost Anna kisaszonnyok. Vőfélyek: Deák Andor, csonoplai jegyző, dr. Hoffmann József, Herbert János és Spreitzer Márton urak. Az esküvő után a plébános urnál díszes és dús lakoma volt, mely után a tánc világs reggelig tartott.

Moholról írják: A helybeli zsidó hitközség tanügyére nézve új korszak nyílt meg. Csak most lép igazán azon stádiumba, melyben képes lesz céljának megfelelni; csak most írta fel zászlójára azon fenséges eszmét, a haladás eszméjét, mely által vezéreltetve a közművelődés terén üdvösen működhet. Dr. Frankl József, kit a közbizalom iskolaszéki elnöknek választott meg, fáradszónal buzgósággal törekszik arra, hogy a helybeli zsidó iskolát a mai kor színelvőjére emelje és önzetlen buzgósága — támogatva hitsorsosainak lelkes közreműködése által — kétségkívül csakhamar meg-

termi áldásos gyümölcseit. Egyik főtényezője a haladás lehetőségének a díszes új iskolaépület, mely a derék községi képviselő-testület által építtetett, s mely f. hó 18. nagyszámú közönség jelenlétében sikerült ünnepélyes avatattatott fel. A felavatási ünnepély délután 5 órakor vette kezdetét. Az iskolás gyermekeknek a régi iskolából az újba történt átvonulása képezte első momentumát. Majd dr. Frankl J. csinos beszédével üdvözölte a közönséget, megköszönve a tömeges megjelenést által nyilvánult érdeklődést. Megemlékezett t. Matkovics Lajos szolgabíró úrról is, ki akadályozva levén személyesen résztvenni a felavatásnál, meleg szavakkal irt levélben adta tudtára a hitközségnek, hogy lélekben ő is részt vesz az ünnepélyen. Az iskolaszéki elnök beszéde után, az ez alkalomra szervezett ifjusági kar a Szózatot énekelte, mely után Fleisch Armin, zentai illetőségű negyedéves rabbi-képeszdész tartotta felavató beszédét. A fiatal rabbijelölt szónoki tehetségéről általában elismerőleg kell nyilatkoznunk, még ha egyes a retorika szabályaitól való apróbb eltéréseket (különösen a gestikuláció tekintetében) figyelembe vesszük is. Találón tudja alkalmazni a szentírás mondatait és magyarítani kifejezéseit (különösen a délelőtti, Ó Felsőge születésnapja alkalmával mondott beszédében az „erecz” szó jelentőségét fejtette ki szépen). Ami a felavatási beszédet különösen illeti, megjegyezzük, hogy a beszéd igen szép volt, de a rabbijelöltnek sokkal — felényivel is — rövidebbre kellett volna azt szabni, tekintve a helyi viszonyokat. A föléltet levegő, mely a túltömött teremben uralkodott, a közönségre nézve igen terhes volt, de nem keveset vont le a szép, de hosszú beszéd érdeméből is. A felavatási beszéd után Hubert D. végzett jogász szavazta el Poé Edgarnak „A holló” című szép költeményét. Végre Feuer Lipót, 5-öd éves orvosnövendék olvasta el „Iskolánk multjából” című cikkét, melyben leplezetlen és találó igazsággal, humorosan eszettel iskolánk multját, a haladás tényezőit és juttatott kiérdemelt dicséretet a sok évig működött Szántó (Schlesinger) Ede most szabadi tanítóknak és a még mindig a hitközség élén álló Öfner Lipót földbirtokos és hitközségi elnöknek. A szép ünnepélyt az ifjusági kar a Kölcsey-hymnus éneklésével fejezte be. Este vacsora és rögtönzött táncmulatság volt, mely utóbbi reggeli 3 óráig tartott lankadatlan jókedvben. A vacsora alkalmával Stern N. győri fiatal kereskedő 3 aranyat ajánlott fel, melyek három jól tanuló szegény iskolás gyermek között lesznek felosztandók. A szép tett önmagát dicséri.

Vásárok a megyében szeptember hónap: Almásán 14-én. — Baján 21-ét megelőző vasárnap. — Bezdánban 29-én. — Csantavéren 24-ét megelőző hétfőn. — Földváron 21-én. — Hódáságon 29-én. — Martonon Mária névnapja utáni hétfőn. — Moholyon 30-án. — Ó-Kanizsán 1-én. — Szt. Tamásán 20-án. — Temerinben 4-én. — Új Szivácson 23-án. — Új-Verbáson 12-ét megelőző hétfőn. — Zsalyán 29-én.

Sürgöny. A keleti bonyodalmak előjelei. Sándor bolgár fejedelem a vidáni csapatszemle alkalmával elfogott s trónjáról leléptetett. Cankow és Karelow ideiglenes kormányt alakítottak. A hir általános szenzációt keltett; a buza ára 9 ft 40 kr-ra ugrott egyszerre fel. Orsz. kéz működött itt közre?? A jövő fogja kideríteni.

Elvi határozat iparügyben. A kaptafakészítés az asztalos, bogar- vagy esztergályos-ipar körébe is foglalható, mint a melyek szintén faanyagot dolgoznak fel iparcikkekre. Ily értelmű határozatot hozott a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter egy felmerült eset alkalmából.

A vizsgálati fogság kérdésében a kir. kuria büntető tanácsa a napokban kimondotta, hogy a törvényes gyakorlat szerint, vizsgálati fogság elrendelése a büntetés mértékére való tekintetből csak akkor van helye, ha a büntetett, a mely a vád tárgyát képezi, a törvény meghatározása szerint, legalább 5 évi börtönnel vagy halálal büntetendő. A vádott által elkövetett s a btk. 232. szakasza alá eső cselekmény után való büntetésnek legkisebb mértékét azonban két évi fegyház képezi s így a büntetés mértékénél fogva, a vizsgálati fogság alkalmazásának helye nincsen.

Irodalom.

Új célszerű tanszer. Az újabb tanterv nagyon hevesen súlyt fektet arra, hogy első sorban a gyermek szülőföldjét ismerje meg s csak azután térjen át az ország és a világrészek ismeretére. Helyes földrajzi oktatás csak jó földtekék, térképek, atlaszok által lehetséges. Tekintetbe véve a földrajzi oktatásnál azt, hogy a gyermek első sorban is szülőföldjének földrajzi sajátosságait ismerje meg: üdvözlünk a tanszerterén mindolyan újrást, mely e követelménynek megfelel. Ilyen tanszer pedig az, a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által is ajánlott „Általános iskolai atlasz” melyet Méhner Vilmos könyvkiadó Budapestnél ad ki, mely bámulatos olcsóságánál (36 kr.) és díszes kiállításánál fogva hivatva van arra, hogy a földrajzi oktatás jelentékeny segédeszközévé váljék s a gyermek kedvét a földrajz tanulására serkentse, a mit már azazal is elér, hogy minden megyére nézve tekintettel van a kiadó, a mennyiben az illető megyebeli tanuló saját megyéjét találja az első lapon az atlaszban, és pedig olyképp vannak a megyei térképek készítve, hogy minden járás és városi terület külön színben van feltüntetve. De nem csak atlaszba kötve, hanem külön-külön is kapható egy megyei térkép, még pedig hallatlan olcsó áron, csupán 8 krajcárért, sőt tömeges megrendeléseknél iskolák részére az illető iskola szegény sorsu gyermekek számára ingyenpéldányokat is kap. A legmelegebben hívjuk föl a szülők, tanítók és iskolaihatóságok figyelmét e jeles kiadványra.

Adalék Zombor város történetéhez.

(1848-49.)

Részemről mítsem fogok elmulasztani, hogy a váltó a város elcsesztése vonatkozásánál kiderítsem. A történetirő kötelessége tényekből kiindulni s azokból

vonni le állításait; de tekintetbe kell vennie egyúttal az ellenkező nézeteket is, ha azok szemtanuk tollából erednek, vagy esetleg levéltári adatok alapján.

Cs. F. szemtanu, jelenleg plébános, Zombor elcsesztéséhez a következő adatokkal járul: 1849. febr. 11-én érkeztek a szerbek a város alá. Nemegyei Bódog a Ferenc-szabó szántái és sztapári hidaihoz öröket állított fel, kiknek kötelességévé tette az ellenség megérkezését neki rögtön bejelenteni. Az ellenség először a sztapári hidon tört be, onnét az öröket elűzve, kik a szántái hidnál álló örökhöz menekültek. A két őrcsapat most együttesen a szántái hidat lehetőleg lebontotta s a városba sietett, hogy a szerbek érkezéséről a parancsnoknak jelentést tegyen. A városba érve, az örök Nemegyei csapatát s a zombori nemzetőrséget a vásártéren találták, hova ők is csatlakoztak. Cs. F. szemtanu jelentését, mely szerint a szerbek a szántái uton betörték, megtette, de kételkedik, hogy a hozzájuk csatlakozott sztapári örök, köztük Ilyés Károly és Sándor István, tudtára adták volna a parancsnoknak, hogy a sztapári hidon egy másik ellenséges csapat tört be. Nemegyei Bódog a vörössapkásokat, nova az említett örök is tartoztak, a mintegy 4-5000-nyi sereg élére állította, de azok kapitánya, az intézkedés ellenére, őket a bajai fekete sapkások (kiknek kapitánya Pál Antal vala) mögé vezette; ezt látva Nemegyei, pisztolyt szegezett a kapitányra, s lelővéssel fenyegette, ha helyét azonnal újból el nem foglalja. A sereg tetlenül állt egy ideig a téren, s midőn a visszavonulási parancs kiadott, lassan a szerb temető alá, a város végére vonult s ott foglalt állást. Kevés vártatva a sztapári hidon átkelt szerb csapattal találkoztak, mely megkezdte a támadást. A harcot ágyuzással nyitották meg; miközben a szerb harcosok előnyomultak; részünkről néhány puskalövéstől ellentekinté ellentállást mindaddig nem fejtettek ki, míg a szerbek ágyugolyói a nemzetőrség közé nem csaptak. A nemzetőrség megzavarodva futásnak eredt, de a vörös és fekete sapkások viszonzották a szerbek heves tüzelését; alig egy negyedóra múlva ők is menekültek, látván, hogy tartatlan helyzetük.

Cs. F. szemtanu ezen adataiból kitűnik, hogy:

1. A szerb sereg két külön csapatra vála támadt. Az egyik, mely a szántái hidon tört be, feladatát tűzte ki magának a várost déli oldaláról megtámadni; a másik, mely a sztapári hidon jött be, a várost megkerülődő vala, hogy a városban levő őrséget hátkabakertse, s esetleg az első csapattal egyidejűleg támadva, azt tönkretegyje.

2. Hogy Nemegyei serege a városból tényleg kardcsapás nélkül vonult ki, de a város végén felállítatván, a Sztapár felől jövő szerb csapat által nagyrészt megfutamtatott, s csak egy része ereszkedett a szerbekkel harcra.

Cs. F. szemtanu közlése kiválóan fontos. Ő az eseményeket egészen új oldalról világította meg; „tényekből” beszél s ezért érdemel különös figyelmet; leginkább Nemegyei magatartását illetőleg.

Az összes eddigelő ismert adatok alapján, most már könnyedén ismertethetjük az egyes mozdulatokat. A szerb sereg bejövételét az I. alatti pontból ismerjük; tény az is, hogy bent a városban a magyar sereg egyetlen kardcsapást sem tett, s azt ellentállás nélkül elhagyta; tény, hogy harc volt, de csak rövid ideig, miután a vörös sapkásokat senki sem támogatta. A szerbek csakis erre vonatkozólag beszélhetnek győzelemről.

Cs. F. adatai tehát tisztázták a vitás ügyet, és én megjelenendő művemben ezeket számba is veszem. Mindenesetre még megerősítésre vár másfelől, valjón feltétlenül való-e, hogy a zombori nemzetőrség megbukott, mert ezzel ellenkezőleg Zs. D. szemtanu azt állítja, hogy a lengyel Zwonowski a nemzetőrséget visszatartotta.

„Valjón árulónak tartja-e Nemegyeit?” — kérdém Cs. F.-et. — „Nem” válaszol; mondatom, nem kis meglepetésemre. Szemtanu azt állítja: Ilyés és Sándor nem adták Nemegyeinek tudtára, hogy a szerbek a sztapári hidon át a várost megkerülik, s később midőn észrevette jöttöket, nem maradt más hátra, mint a városból kivonulni, nehogy bekeríttessék. Tudtommal azonban Ilyés és Sándor a Nemegyei ellen indított vizsgálat alkalmával e sküvel erősítették meg, hogy ők igen is tettek jelentést. Sajátságos, hogy ők az eskütétel után eltűntek; előbbi valószínűleg a német légióba állt be, mig utóbbiról nincs adatom.

Részemről Ilyés és Sándor bizonyosságát elfogadom. Nemegyeiről azt állítottam, hogy áruló; ha tehát a vezér tudott a megkerülésről s ő ennek meghíúsítására szándékosan mit se tett, állításom helyes, csak akkor lehetne őt némileg menteni, ha a tanuk esküjét megtámadnók Nemegyei a maga melegségére még azt is felhozta, hogy a sereg megfútott. De ez, mint kifejtém, még megerősítésre vár.

Örömmel venők, ha a szemtanuk közölnék adataikat, akár a hírlapokban, akár a történelmi társulat évkönyvében; utóbbiak azok megjelenése az alapszabályok értelmében jogosult. (2. §. A társulat célja: Bács-Bodrogh megye történelmét egész kiterjedésében művelni. 3. §. E cél elérésére a megye egész területén a tört. multat, jelent. . . lehetőleg felderíteni, stb.) Mert minél több adattal rendelkezünk, annál igazabban, hiebben írhatjuk meg az illető eseményt.

A történetirő csak adatok alapján mondhat ítéletet, de sohasem szabad neki vizsásan eljárnia; s hogy heyses ítéletet hozhasson, arra bő anyaggal kell hogy rendelkezze.

Thim József.

Visszautasított meghívó.

Ime a német alaposság és higgadság újabb fiaszója, Bismarck és Kálnoky bölcsen létrehoznak egyességet s a t. müncheni és berlini urak evvel a legnagyobb ellenmondásba keverednek.

Magyarország ugyan soha nem számította barátjai közé a németet és nem is fogja hevenyében annak számítani, de ezt legalább a külföldnek nem mutatta. Magyarországon újabb időben azt tette, mi legszentebb kötelessége is, magyarosított és ennek ered

ménye az, hogy már azt is mondhatjuk, hogy magyarosodunk. Ezen cselekedetünket azonban a német nem sziveli. De hogy is üzhetik ki a lengyeleket a németek, ha ily eljárást nem tartanak helyesnek és miért nyomják el a szegény lengyel egyetemi hallgatókat, úgy hogy az u. n. „Burschenschaft“-ok nekik meglesznek tiltva, sőt egyáltalán az érintkezést köztük erővel megakadályozzák? Mindez valószínűleg a német számítás kifolyása... meglátják más szemében a százkát, de a gerendát a magukéban nem látják, mert elítélik azon ország buzgósgát, mely századokon át védte teste- és vérével a művelt nyugatot a törökök elől és ezen ok miatt maradt hátra a civilizáció terén, elítél minket, kinek majdnem kizárólagosan köszöni azt, hogy a tudományokban békében és nyugodtan előrelhaladhatott.

Azt azonban elfelejtjük, hogy Mária Theresia és II. József uralkodóink az éhhaláltól környezett németeket saját országunkba telepitették le és itt oly kiváltságokat nyertek, melyek csakis Magyarországtól voltak elvárhatók. — A letelepített németek, jobban mondva szászok, igen jól érezték magukat már a régebben is letelepült honfitársaikkal addig, míg a tejben és mézben való fűrésztés tartott, de midőn arról volt szó, hogy jogaik s kötelességeik egyenlő mértékre hozhatók Magyarországon többi lakosaival, akkor zúgolódni kezdtek és zúgolódni még ma is.

Igaz ugyan, hogy cserébe nyertünk érte nyugati műveltséget, megismertük általa az európai nemzetek előrehaladottságát, de ők ezt maguknak érdemül fel nem róhatják, mert ez nagy tartozásuk csekély részletfizetésének tekinthető csak.

Most lesz 200 éve, hogy hazánk nagy ellenségtől menekült meg — a töröktől, most lesz 200 éve, hogy sikerült Budavárát, mely 1526-tól kezdve a törökök kezében volt, az egyesült magyar, osztrák, német stb. más nemzetbeli harcosok segítségével újra visszafoglalni. Ünneppont akarunk ülni és ezen ünnepre meghívjuk a németeket is, hogy megmutassuk nekik nehézmunkánk eredményét, meghívjuk őket, hogy mondassuk nekik, hogy azon áram, mely nálunk a 17-ik század végén megindult az európai műveltség felé, kis patak alakjában, most már erős folyóvá növekedett és nemcsak a régi folyásának célpontját: a nyugat európai műveltség tengerét.

Most nyílt alkalmunk a németeknek ellenszenvüket, melyet irántunk a föntirt okok miatt éreznek, egy vaktöltésű puskában elsűtni, mely ugyan nagyot durrant, de nem sebzett. Mi pedig utalhatunk azért büszkén multunkra és szabad homlokkal nézünk elé a jövőnek.

Örvendj tehát német nélkül magyarom, mert így legalább tiszta örömed lesz...

Sch J.

KULACS MÁRTON HISTÓRIÁJA.

Bús egy história az! Amintohogy bús szokott lenni azok sora, kiket a predestináció arra szánt, hogy életüket egy nemes eszme szolgálatában töltsék s lelkük egy magasabb hivatás tüzeiben hamvadjon el...

Es magas volt az ő hivatása! Hiába, már a bölcsőben meglátszik, kiből lesz a nagy ember! Ott is mindig csupa magas hangokban füstölözött gyenge gégeje, magasra rugta a takarót, a magasba vágyott mindig tekintete. Később is, mikor már a kis Marci szaladgálni kezdett, sasröptű pilantásait, a magas „pole“ felé irányozta, hol a földi jók és élvek gazdagon kinálkoznak s óvár lelkének tejfölső köcsögök, turós lepények, s amaz utólréhtelen ideák alakjában, melyeknek véres hurka, sódar és oldalas elnevezéseket adott a bölcs gondviselés. Azután is csak a magasba vágyott. A csillagok hazája felé mindig. Nem volt az a rejtett fészék tölgyek magasában, az a hegyoldalak vezető magas ut a faluvégen, hol ő próbára ne tette volna fiatal lelkének szárnyalását, s a szabók és eszmadáriák diplomájának alaposágát. Az iskolában is csak a magas szempontokat kereste. Ott volt az ő neve mindig legfelül a iármázók sorában a fekete táblán, a legmagasabb szalto mortalékát ő ugrotta a padokon keresztül s magas tenorjával mindig túltett a mükedvelő cimborák kórusán.

Mert ő belőle nagy embernek kell lenni. Így rendelte azt a predestináció. Gimnazista korában műbogarászattal és növénygyűjtéssel egybekötött szilvalopás alkalmával a legmagasabb sörények siratták ama mondas keserű igazságát, hogy: ill a berek, nád a kert. De hát apja, ki szintén „magasra törekvő“ szellem volt, (lévén ő harangozó valamely bús eklézsián), ebben csak a fejledező műérzékét s az életerős ambició kifakadásait látta, mind tökéletesebb és agyafurább variációkban. A tanárok is csak magas kalkulációkat osztogattak neki és természetes észfelfogása csak hamar meggyőződte őt a matematika amaz axiómájáról, hogy a zerusnál kezdődik a semmiség, a szám annál igenlegesebb, minél nagyobb, s az apai szív örömmel látta a bizonyítványok magas numerusait ékeskedni.

De mind cifrább tehetségek nyomaira akadtak a lángész csemetében.

A kamaszodni kezdő zseni, kinek állat s prófétai arculatát immáron a legénytoll kezdte fölvernii, mind magasabb élvezetek után vágyodott. S ámbátor Frary röpiratát nem ismerte, de a parlamenti vitatkozások sem kötötték le figyelmét egész odáig, míg a sponot nemzetközi jeles tápanyagnak s a görög nyelv használatán lelki eledelnek nem lett deklarálva: az ókori nyelvtudományok s egyéb exakt ismeretek zseniális mellőzésével oly menű kereset hízára hajlandó lelkének, melyek sajtóságos módon jutottak ellenkezésbe profán gondolkodásu s prózai világnézetű előjáróinak vérmérsékletével.

A Marci gyerekek tudniillik volt annyi önállósága, hogy megítélhette szótár segélyével e klasszikus szó mivoltát — spiritusz. Hallotta ő már sokszor a templomban, hogy milyen istennek tetsző áhitattal lehet e szóban lekönnyörögni a bűnösöknek a mennyei manná. De hát mit ér az elmélet gyakorlat nélkül? gondolta magában Marci. S legott keresett tárgyakat, melyekre rá von irva: spiritusz! megtalálta pedig ezt a tárgyat az apja frigszekrényében, egy megkülönböztetett helyen.

Azóta aztán a theoria prakszissá fejlődött, mint minden „tehetségénél.“

S egy szép napon azt a hirt vette apja, hogy a Marci gyerek — „végzett.“ Az ő tehetsége és sokoldalúsága megszégyeníti kollegáit s tanácsolták neki, hogy keressen immár magasabb iskolákat, hol költői liberálizmusát teljesen érvényre juttathatja. Nagy volt öröme az apai szívének. A kollegák még mindig ott nyomják a padokat és szíjják a poshadt levegőt, klaszszikus tudományokkal vegyítve. A Marci gyerek már abszolválta.

Hja a zseni! „Hová most?“ — kérde az öreg Kulacs.

„Kvid nunk?“ — Sójahított remek nyelven az ifju Kulacs. Összeült a kupaktanács. A köteles, a haragontó, a bádogos meg egyéb mesterek úgy találták, hogy legjobb lesz, ha az ifju Kulacs folytatja az apja mesterségét — pietásból, a szent cél tekintetéből s a „magas nivó“ szempontjából is, mit a templomtorony nyújt. Az derogál neki. Az öreg Kulacs maga nyilvánította ki, hogy nem sajnálná, ha az ifju K. megmagyarosítaná nevét, (ha már ugyis elég magyar nem volna) mert ő nagyra termett, s az öreg ismerte a mondást: tanulj fiam, légy okosabb apádnál. Tehát valami nagyobb nevet vehetne föl, lenne Kulacs Mártonból — Kancsó Márton; aztán Vödör, aztán Hordó, végül — „Nagy Márton“, mint a többi „nagy“-ok. Így megy az, minden lángelménél. Mindenféle pályát végig megbeszéltek — a kisbírótól egész föl a kántorszufflensig, csak a korcsmárost nem említette senki. No majd meghozza a jövő.

Egy éjjel aztán furcsa álma volt Marcinak. Azzal hunyta be szemét, hogy melyik lesz a legérdemesebb ut, amelyen most az életbe kiinduljon s töprengésekben felizgult agya rémlátomást idézett eléje. Csak arra emlékszik bizonyosan, hogy az szellem volt, csörgő csontokkal, szárnalmas pófával, szájából kilógott a nyelve, s mint valami hasbeszélő ezenképen mutatta be magát:

„En Sanyaró Vendel, diurnista vagyok! Belátok, oh ifju, tétovázó lelkedbe. Kövesd az én utamat, s áldva lésszen minden lépésed. Mi könnyen, lebegve járunk az élet utain. Terheink nincsenek. (Itt egy szaltusz lyrikusz) ... Hisz az ég madara is a szabad természetből táplálkozik! ... Nem kell csüggedni ... Mi mind merész röptű lelkek vagyunk. Meg tudjuk vetni az élet nyomorait ... Oh szép a a martyromság! Kövess ... Kövess Kulacs Márton!“

Azzal a látomány eltűnt az éjben. Még hallotta Marci, mikor az ajtó szárnya becsukódott, sőt mintha még a Gyomros kutya is megugatta volna, amint az udvarra kiért. (De szegény Marci nem tudta, miért ugatott a Gyomros Egy darab esontot akart tőle elvenni.)

Nos, az álmok nem esálnak. Mi szép is az a vértanuság, istenem! Így sóhajtott Marci. Meg tudék halni egy rostélyosért, egy liter borért és egy pipa dohányért. Eltökélte hát magát, hogy lelke vízióját követni fogja egész a sírig. Elképzelte, milyen dicső dolog lesz az, ha ő majd a megyének egyik kiváló, szakképzett pennájaként fogja siettetni a város, a megye, az ország ügyét.

Dicső vértanuság! Egy szép napon aztán csakugyan ott guggolt a mi Marcinak egy „magas“ asztal előtt, honfui buzgalommal és lázzal forgatván a keze ügyébe eső poros aktákat. (Már azok csak „porosak“ maradnak.) A hivatás, mely alakját apostoli méltóságának szánta, most mindinkább meggyőnyesztette, bajuszát lefelé huzta (azt a magasra törekvő bajuszt), ujjait megsoványította és borostyánra érdemes homlokán tanyát ütött az a fonséges boru, mely a martyromság e hivatalával szokott együtt járni. No, de minden a hazáért, ad majorem patriae gloriam!

Hanem hiába, az ambició, az „isteni szikra“ itt sem hagyta sokáig nyugodni. Kezdte észrevenni, hogy a vértanuságának keserű és száraz a kenyere, hogy előbb utóbb beletörnek a fogai s azokért kár volna, mert még mind épségben valának, csak ott kezdtek kopni, hová a makra pipának a szárát szokták dugni. Sebaj!

Akit a végzet nagyra szánt, nem maradhat annak épen mind a harminékét foga. Az ideál mindig ott lebegett szemei előtt a távolban s ő nem nyugodott, míg a Parnasszust meg nem mászhatta. Végre határozott s nagy ember szokásaként bucsutlanul hagyta el egy este a megye és szülőháza kapufélfáját.

Hová mehetne egy „zseni“? Föl Budapestre, szép Budapestre, az ország szívébe, a művészetek centrumába, ahol megszokták érteni a félreismert „nagyokat“ s bevezetik szó nélkül a halhatatlanság Pantheonjába. Csak azt kereste, melyik kapun zörgessen be? Régi vágya volt komaságot kötni az istenekkel, de senki sem bilincselte őt úgy le, mint Thalia istenasszony, az a búvós szépség, sötét, melázó szemével, glóriás homlokával és csábító, kéjes tekintetével. Elhatározta, hogy szerelmet fog neki vallani.

Igen, de vajjon be fogja-e ő azzal élni? Nem fogja e az ő bánatos szerelmi ömlengései közepette azokat a profán szavakat suttogni fülebe:

— Látom, hogy szeretsz Marcinám; én is szeretni foglak, csak azt mondd meg, hoztál-e a konyhára valamit?

Ettől remegett a Marci egész lényében. De végre is — audacesz Fortuna et Thalia juvat! (Magyarul a „merénylőket“ szereti Fortuna istenasszony.)

Hallott ő valamit egy földi istenasszonyról, ki-ben megtestesülve gondolta Thaliát s habozás nélkül utját vette feléje, hisz az ő imponáló vértanuságban meggedzett alakja, könyörgő szavai megfogják őt indítani egy 100 frt értékű protekcio erejéig, amivel azután szerény kezdettel, de annál lángolóbb szenvedéllyel neki indulhat a dicsőség templomának.

Az istenasszony éppen otthon volt. Déllelőtti toalettjét végezte, midőn Marci a csinos kis Olympusba becsöngött.

A kölcsönkért szalónkáját a zálogházi levegőből egyszerre a magas aetherbe jutva, remegni kezdett és Marci is remegett benne.

Ahol jön a diva! Bóbítás kis fejcséke kacér hajlongással üdvözli az ifjut, ki a kapu előtti szűk folyosóban menten oda

omlott a tünemény lábái elé s rebegni kezdi a betanult dikéit:

— Oh bájos tens istenasszony!
— De — kérem Kérem az asszonyság benn van én csak a Juci vagyok — hebegett szemérmes zavarral a kis cius, aki láthatólag a mennyei konyhánál volt alkalmazásban.
— Vagy úgy ezer bocsánat!
— Szabad kérem névjegyét?
Még csak az kellett.

— Nem szabad . . . kérem becses nevem: Kulacs Márton, emigrans megyebeli, ambiciózus zseni, mellékfoglalkozásomra: nagyratörekvő honpolgár! . . .
— Oh kérem szólt Juci, e nagy titulusok hallatára . . . Majd bejelentem.

Azzal belépett Marci a mennyei terembe, egy előszobán keresztül, de a kiáradó illatszerek s az előbbi fiaskó annyira megzavarták szegény fejét, hogy se látott se hallott, csak az első „istenasszonytól“, ki eléje jött s tisztes távolban megállt — hörgő hangon kérdezte:

— Kérem itthon van a nagyságos asszony? . . . Félig elfojtott, tulvilágian csengő kacaj verődött az égi plafonhoz. S a Marci illedelmes kézesök után elregélte az ő bús históriáját s a muzsáktól való üzette-tését.

Az istenasszony pedig ama bizonyos protekcio fejében távoztakor is megengedte kezét csókolni s biztosította szegény Marciat maradandó jóindulatáról. Azzal a vendég künn volt az ajtón.

A mint a lépcsőn lefelé jött s zavartan tekintett maga elé, nem fájhatott el egy kitoró sóhajást, mely körülbelül így hangzott:

— Oh Istenem!

A Juci éppen akkor sietett föl s e sóhaj hallatára egy rebbent föl mellette, mint az ijedt madár, meg mint aki fél attól a sóhajástól. (Azt hitte, hogy Marci megint rákezdi.)

Hát most mit ért vele, boldogtalan? Kettő nem ment ki soha fejből a művészet istenasszonya, meg a — Juci kisasszony.

Sokszor jutott azután még eszébe mindakettő. A futó pillantás alatt, mit Jucira vetett, egyszerre lehámlott szívéből a martyromság kérge, s az „ideál“ helyett belopódzott oda a valóságos ideál, eszménykép, kit többé nem tudott soha felejteni.

Ez Kulacs Márton bús históriája. A művészet égi lángja helyett csak hamvadó üszköt tudott már aztán lelkében viselni, hamvadó üszköt, melyből Phónixként emelkedett ki olykor-olykor egy kép, egy valóságos ideál

Othagyta a művészetet! Behívta a császár, szolgáltni kellett a hazának! Neki, ki már annyit szenvedett érte.

Egy bús, ködös őszi estén, ott gubbaszkodik valaki az istrózsákon s keserves könyhullatások között fog bele egy levélbe, mely imígyen kezdődik: „Imádot — Jucikám!“

Grid.

Naptár. Augusztus.

Havi és heli nap	Katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
24 Kedd	Bertalan ap.	Bertalan	12 Anicét
25 Szer.	Lajos kir.	Lajos kir.	13 Maximusz hv.
26 Csüt.	Zefirin p. vt.	Sámuel	14 Marcell
27 Pént.	Kalaz. József Gebhárd		15 N. B. Assz.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

Szótán (Bácsmege) egy magyar, dalmát és német tannyelvű tanítói állomásra folyó évi szeptember hó 15-ig pályázat nyitattik. Ez állomás javadalmai: a) 450 frt; b) 30 frt faátalány; c) szabad lakás, két szoba, konyha, pince, istálló, felszer, házikerttel.

A vasárnapi és ismétlő iskolai tanításért külön díj nem jár.

Szabályszerűen felszerelt folyamodványok a szóntai róm kath. iskolaszékre címezve főt. Rónay István cz. kanonok s kerületi tanfelügyelő esperes úrhoz Prgl.-Szent Ivánra intézendők.

Kelt Szótán, 1886. augusztus 15-én.

Az elnökség.

Házberbeadás.

Szelence külvárosban, élénk forgalmu helyen: a sztapári és bástya utca sarkán, — az országos és hetivásár hely közepében fekvő, s jó karba helyezett lakház — mely áll: 5 csinos tágas szoba, 1 felső-konyha, 1 tágas felszer, 2 istálló, 1 alsó-konyha, 1 cselédszoba, 1 nagy pince — s végül igen tágas udvar és konyha-kertből 1886. évi november hó 1-től számított egy vagy több évre, előnyös feltételek mellett, **vendéglő helyiségül** berbeadandó.

Kívánatra azonban magán lakháznak is kiadattatik.

Bővebb értesítéssel szivesen szolgál a tulajdonos: **Thurszky Zsigmond ügyvédjelölt** (lakik a vásártéren).

Pályázati hirdetmény.

A vajszka-bogyáni üresedésbe jött körjegyzői állomásra ezennel pályázatot nyitok s a választás az 1886. évi XXII. t. c. alapján **1886. évi szeptember hó 2-ik napján reggel 10 órakor** fog Vajszka községében megtartatni.

A körjegyző javadalmazása a következő:
I. Vajszka község részéről:

1. Kézpénz fizetés 302 frt.
2. 2/4 telek föld, legelő illetményel való élvezete, melytől az adót a község fizeti.
3. Szabad lakás.

II. Bogyán község részéről:

1. Kézpénz fizetés 207 frt 70 kr.
2. 1/4 urbéri telek föld, legelő illetményeli haszonélvezete, melytől az adót a község fizeti.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előírt okmányokkal, úgy a hivatalos magyar nyelven kívül valamely szláv nyelv tudását is tanúsító bizonylattal felszerelt kérvényeiket **1886. évi augusztus hó 31-ének d. u. 5 órájáig** alulírottánál nyújtsák be.

Kelt Hódásághon, 1886. évi augusztus hó 11-én.

Vissy József,
szolgabíró.

3-3

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Szóna község elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a tulajdonához tartozó Szóna község egész területére s határára kiterjedő italmérési jog, a nagykosmai épülettel együtt az 1887. évi január hó 1-től kezdődő három, esetleg hat egymásután következő évekre **f. é. szeptember hó 5-én délután 3 órakor** Szóna községében tanácsstermében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adati fog.

Kikiáltási évi ár 2200 frt.

Az árverezők az árverésnek megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10 percentjét mint bánatpénzt letenni tartoznak.

Az árverési feltételek alulírt elüljáróságnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Szóntán, 1886. augusztus 13-án.

Szlatkics, **Zlatár Mata,**
jegyző. 3-2 bírő.

Könyvkötészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy Zomborban (iskola-utca, a gőzfürdő-épületben)

könyvkötészetet

rendeztem be és kérem engem becses megbízásaikkal támogatni.

Teljes tisztelettel
Tranger Rezső.

3-2

Izraelita szülők figyelmébe!

Györky Károly, apatini izraelita tanító-nál szerény feltételek mellett a jövő tanévben teljes ellátásra elfogadtatnak tanulók, kik az apatini három osztályú felső népiskolát vagy pedig az izraelita nyilvános elemi iskolát látogatni akarják.

3-2

1533. szám.

kig. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község elüljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy Nemes-Militics község tulajdonához tartozó egy bor-korcsmáltatási jog Georgievits Koszta zombori lakos s ez idő szerinti bérlő — mint késedelmes fizető — kárára és veszélyére újból haszonbérbe ki fog adati **f. évi augusztus hó 29-én d. u. 3 órakor** Nemes-Militics községében. Az árverési feltételek a jegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Nemes-Militicsen, 1886. évi aug. 15.

Kaich József s. k. **Nagy Lajos s. k.**
jegyző. 3-2 kapitány.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsénk úgy a helybeli, mint a vidéki igen tisztelt közönségnek tudomására adni, hogy

Zomborban, főutca, Falcione Lőrinc házában

ÚRI és NŐI DIVATÁRÚ-KERESKEDÉST

nyitottunk.

Ajánlunk nagy választékban készletben levő **férfi- és női fehéreneműeket, nyakkendőket, derékfűzőket, esernyőket, sétatököket, úgy athleta- és vadászbököket, dohány- és szivarzó-eszközöket, pipere-, mosdó- és fényűzési cikkeket, utazó bőröndöket és táskákat, prágai keztyűket.**

Gyermekkoscsik, kezi kosarak, felső trikók az őszi időnyre, kötőpamut, csipkék, szalagok, férfi- és női szabók részére minden néven nevezendő cikkeket igen kedvező árak mellett.

Magunkat a n. é. közönség b. jóakarataiba ajánlva, vagyunk

kiváló tisztelettel

STEIN és ENGEL.

4-1

4698. szám.

A zombori kir. ügyészségtől.

k. ü. 1886.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség felügyelete alatt álló: zombori kir. törvényszéki fogház, az apatini, kulai és hódásági kir. járásbíróági fogházak és a szóntai rabmunkaházban elhelyezett rabok és foglyok 1887. évi élelmezésének együttes biztosítására **f. évi szeptember hó 8-án délelőtti 9 órakor** hivatali helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtést tart. Bánatpénz 800 frt. Kikiáltási ár: egy főtt étadagra 9.67 kr, 56 dkgram kenyérré 5.60 kr, összesen 15.27 kr.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a zombori kir. ügyészségnél, úgy a fentebb megnevezett kir. járásbíróágoknál megtekinthetők.

Felhivatnak vállalkozni óhajtók, miszerint szabályszerűen felszerelt bélyegzett és bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat az árlejtési határidőig a zombori kir. ügyészségnél nyújtsák be, illetve a szóbeli árlejtésnél személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg.

Kelt Zomborban a királyi ügyészségnél 1886. évi augusztus hó 11-én.

Dobák Béla

kir. ügyész.

3-3

A t. szülők figyelmébe.

Egy intelligens izr. (gyermektelen) családnál Zomborban, egy vagy két gymnazista, mérsékelt fizetésért teljes ellátást kaphat és lelkiismeretes felügyeletben részesül, — kívánatra a francia, angol és német nyelvben oktatás adatik. — Bővebbet: **Hecht Márk könyvkereskedésében Zomborban.**

3-3

Pályázat.

Garán leköszönés illetve előléptetés folytán a róm. kath. jellegű német tannyelvű I. vegyes oszt. tanítói állomás megürülvén, ennek betöltése végett újból **augusztus hó 30-ig** pályázat nyitattik.

Ezen állomás javadalmazása: a) 400 frt kézpénzben, b) 50 frt lakbér, a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetve. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó, mely napról a fizetés is folyóvá tétetik.

A kellően felszerelt folyamodványok a garai róm. kath. iskolaszékre címezve nt. Láng Márton kerületi esperes, tanfelügyelő urhoz Csataaljára intézendők.

Az orgonálásban jártasok előnyben részesíttetnek.

Kelt Garán, 1886. augusztus 10-én.

Ribovicz András,

plébános és iskolaszéki elnök.

3-3

Kitiintetett:

A gráci 1880. évi orsz. kiállításon elismerési oklevéllel.
A triestzi 1882. évi kiállításon bronz-éremmel.
A bécsi 1883. é. nemzetk. gyógyszerész. kiállításon ezüst-éremmel.
A torontál-megyeyel gazdas. kiállításon 1884-ben ez. díszoklevéllel.
A budapesti 1885. évi orsz. kiállításon a nagy éremmel haladás- és versenyképességért.

A MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZE

kitinó szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos forrástár **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1885-ik évi elszállítás

palack **1.800,000** palack.

Zomborban kapható: Falcione Gasztiv, Heindhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich, Nikolic Istvan, Weidinger S és Zs. uraknál. — Apatinban: Thész és Ernel, Abraham H uraknál; — Hódásághon: Rausch Ele urnál. — Bács-Almásán: Scherk Gyula, Rossenberg Adolf uraknál. — Adán: Dobier Józsefnél.